

Mátyási József emlékezetére

„Verseim, amikor juttok szabadságra,
menjete el Magyar, és Erdély országra.”

Mielőtt elmúltak még a földi lázak,
versekkel üzentél a Magyar Hazának!
Tolladba szavakat a Teremtő adta,
azok ura voltál, s egyszerű parasztja.
Mélyről jött hangommal messziről idézlek –
(lelki rokon, kicsi, itt felejtett Lélek).
Hangodnak zenéjét, összegyűjtött mézét
vallom, és mívelem - én is, mesterségét.
Ki, ha imádkozik, azt hiszi, hogy versel,
megszólít, hív, tanít, szellemszerelemmel.
Míg te visszafelé, én a mába látok,
te álmodsz, én látok igaz valóságot.
Az álmod szebb vala, az enyém nehézkes,
mert az álmok szépek, de ha most felébredsz,
milyen verset írnál? Gyászéneket? vagy Dalt?
Látva, körülötted dőlni készül a part.
Erdők száraz fáján ott huhog a bagoly,
alkonyodik – s hallod: ember sír valahol.
A mának embere, ki magasba rakta,
mint madár a házat, s most házának rabja.
Míg hamis kincsekből börtönfalat ácsol,
még fogalma sincsen a szent szabadságról.
Maga tükrében az arcát se látja,
homályos szemével Istent se találja.
Már Lélek fényében onnan, tisztán látod,
hallgassa meg az Úr parasztiatyánkod;
mert a Teremtő, ha szólni hív valakit,
hatalmasat alkot: „Semmiből Valamit!”
Teljesítve kérést, igaz földi vágyat,
ahogy mondtad: „Áldás, Békesség e háznak”!

Bérczessy Lajos

Arcképvázlat irodalmi háttérrel

Sárközi Mátyás

Sárközi Mátyás Londonban élő magyar író, publicista, kritikus. József Attila-díjas. Molnár Ferenc unokája.

Ha „csak” ennyi lenne? Korántsem.

Ahogy elkezdődött, avagy a *Feljegyzések a zöld füzetből*

Raffai István a „bűnös”, a kitűnő *Horizont*, később *Új Horizont* veszprémi irodalmi folyóirat – sajnos már megszűnt – főszerkesztője. Rávette szerzőjüket a Londonból írásokat küldő Sárközi Mátyást, hogy korábbi feljegyzéseit gyűjtse össze, és adják ki kötetben.

Így született meg az előbb említett könyv.

A szerző így foglalja össze az indítást:

„A zöld füzet jegyzeteinek túlnyomó része korábban a veszprémi *Új Horizont*-ban jelent meg. Más feljegyzések a Magyar Rádióban vagy a BBC Magyar Adásában hangzottak el. Közölt e szövegekből a müncheni *Új Látóhatár*, a párizsi *Irodalmi Újság* valamint a budapesti *Élet és Irodalom*. Néhány írás korábbi lelőhelye a *Magyar Napló*, a *Magyar Hírlap* és a *Népszabadság*. Átvettem saját *Korok és Körök* című könyvemből is, de számos itt olvasható történet első közlés.”

Siker lett az alig 160 oldalas könyv. Az *Új Horizont* adta ki Veszprémben 2001-ben. Ezeröttszáz példányban. Ma már aranyért sem lehet kapni. Ez volt Sárközi Mátyás első Magyarországon megjelent könyve. Két rövidke méltatás a műről:

„A kritikusok rokonszenveztek az emigráció világából merített témákkal, karcolatokkal, az itthoni visszasságok karikírozásával. Dicsérték a szerző tömör, elegáns stílusát, könnyed mondatfűzését, választékosságát és finom humorát.” Más: „Éleslátását, a stílus eleganciáját, a megidézett személyek és helyzetek eredeti látatása egyaránt jellemzi az írást. Most látjuk, mennyire hiányzik Sárközi Mátyás nagyvonalúsága és finom iróniája a magyar irodalomból” (Osztoivits Ágnes, Magyar Nemzet)

Első találkozás

Színhely a Pinceszínház, apropó az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulója alkalmából meghirdetett emlékévben a produkció olyan alkotókat lá-

tott vendégül, akik részt vettek a forradalom eseményeiben. A sorozatcím: *Versek szódával, avagy költők írók másképp*. Moderátor: dr. Lázár Balázs, a Pinceszínház irodalmi referense. *A négy előadás tisztelgés a forradalom 60. évfordulóján azon költőink, íróink előtt, akik kiálltak 1956 szellemisége és öröksége mellett, vállalva meghurcoltatást, börtönt, emigrációt. Az előadások az 1956-os Emlékbizottság támogatásával A magyar szabadság éve elnevezésű programsorozat keretében valósultak meg.*

Sárközi Mátyás a Rádió ostromának szemtanújaként, újságíróként soha-nem hallott történetet mesélt el. 1956. október 23-án fiatal slapajként a *Hétfői Hírek* főszerkesztője Boldizsár Iván elküldte, hogy tudósítson a felvonulásokról. A kor „unalmas forгатókönyve szerinti” összejövetelek nem sok izgalmat ígértek. Beszéd, tapsok sok bla, bla. De ez más volt. A Bem-szobornál a beszéd, szavalatok, emlékezés a lengyelek fölkelésére, szolidaritás nem a szokványos forгатókönyvet tükrözték. (Egy jó pár évvel későbbi fényképen fölismerte magát a felvonuló fiatalok között. Kinagyítva meg is kapta a képet.) A tömeg átvonul a Kossuth-hídon. Nagy Imre beszéde a Kossuth téren az ismert fújolás „elvtársak” megszólítással ugyancsak revelációként hatott. És jöttek az izgalmas forradalmi napok, majd az orosz megszállás Kádár vezényletével. Végül az emigráció kényszerű választása az osztrák akna-határzáron át, egészen Londonig.

S közben leperreg az magánélet, a család élete.

Telt ház. A diákepeket az író jellegzetes finom szarkazmusával kommentálja.

Fölolvas. Néma csend. Nevetés. Taps.

Rutinos előadó, kitűnő a megjelenése, jellegzetesen szép az orgánuma. A közönség az előadás után alig akar oszladozni. Dedikációk. Az éppen kapható könyvek. (Levelek Zugligetből, Tamperdű). Vesszik, vesszük. Beszélgetések. Mint egy család. Az olvasóközönség körülrajongja. Egy régi kedvencemet vittem magammal: *Mit is jelent? Sárközi Mátyás szótára* Osiris Kiadó, Budapest 2005. Örömmel veszi kézbe „gyermekét”, és érdeklődve lapozgatja bejegyzéseimet. Élvezi, hogy preparálták a művét. És az ajánlásban megjegyzi: „Életem egyik fő műve volt – elvégre szavak nélkül mire mennénk. 2016. nov. 3.”

Életem párja a *Levelek Zugligetből*t választja. (Nem bánta meg, remekmű!) És a beírás: „Bérczessy Maricának, kézcsókkal, jókívánásokkal” És mellé rajzolt egy szál virágot. Nem szokványos dedikáció!

Ez a könyv lett családunk kedvence. Rongyosra olvastuk. Közben föl-fölkacagva, hangosan idézve a másik családtagnak a nem hétköznapi mondatokat. Sárközi Mátyás két legnépszerűbb könyvének az előbbihez hozzáillesztve a *Tamperdű*, e kettős levelezés-memoár (át- és egybedolgozott, javított textusban elektronikus-könyvként is olvasható.)

Ha lehet, az író méltató szerző elfogult – miért ne lehetne – *a fenti könyvről „kell” szólni bővebben*. Bátran válhatna erősen ajánlott olvasmánnyá a felnövekvő nemzedékek számára. Egész panorámáját tárja elénk egy sűrű szövésű-diktatórikus korszaknak egy hiperintelligens asszony, Sárközi Márta – Molnár Ferenc leánya – látószögéből. A Londonban élő fiú és az itthon élő anyja között két hangra „komponált” levelezése.

Olvassunk együtt pár sort – a szarkazmust, olykor szabadszájúságot sem nélkülöző – a nagyszerű levelező édesanyától: *„Elgyalogoltunk Aszófő felé és megnéztük Borsosék házát és kertjét, bedugtunk egy névjegyet, és továbbstáztunk Füredre, ahol meglátogattuk Liptákékat, akik olyan műveltek voltak, és olyan irodalmárok, hogy majd meghaltunk tőlük. A lakás úgy meg van tömve népi szűrökkel meg szarokkal, mint egy céllövölde bódé, és minden tenyérnyi falfelületen képek vannak, hogy Gabusnak szeretettel Bernáth Aurél, Gabusnak hálából Egry József és Gabusnak hódolattal Leonardo da Vinci.”* (Lipták Gábor újságíró, kultúrtörténész háza, ahol a kor neves művészei megfordultak és „nyomot hagytak.”)

A fent idézett szöveg azért is érdekes lehet, mert Sárközi Márta rendkívül altruista egyéniség volt, az utolsó szál ingét is odaadta a rászorulóknak, kisemmitetteknek, börtönben ülőknek, nagycsaládosoknak. Ha valaki betoppant váratlanul, hívatlanul hozzá biztosan kapott enni, inni sőt alhatott is ott. (Csak egy kis érdekesség: Moldova György is ott adott nemegyszer „légyottot” éppen aktuális barátjának...)

Felejthetetlen személyisége a leglehetősebb élethelyzetekben is kisegítette nemcsak magát és családját, hanem a kor neves íróit, költőit. A hatalmas kert gyümölcsseit elosztogatta, esetleg eladta, ha nagyon megszorult anyagilag. Ez utóbbi elég rapszódikus volt, mert a „jövedelmet” a családnak – így nevezeték tréfásan a jogdíjakat – a *Molnár ösztöndíj* jelentette. A mintegy évtizedig tartó levelezés kordokumentum. Színhelye: a „népi demokratikus Magyarország, ahol a proletárdiktatúra az úr” és a nyugati emigrációban élő magyarság színe-java.

E levelezés nem volt egyszerű. A forradalom leverése után megszapordtak a jelentők, a besúgók, a figyelők. Titkos nyelven, titkos, áthallásos nevekkel „beszélgettek” írásban a levelezők. Érdemes a kötet tizenhatodik leveléből idézni Sárközi Márta tudósítását. A dátum 1957. május 21. Álnéven lett megadva a feladó és londoni címzett is „ismeretlen” volt... (A letartóztatás – virágnyelven):

„Matyikám, gondolom, csodálkozol, ha megírom, hogy megint itt ülök a régi lakásban! Mint írtam, múlt hétre volt tervezve a lakáscsere, hogy beköltözöm Zoli helyére. Csütörtökön jöttek a költöztető emberek (ávósok), örületes rendetlenséget csináltak. Mindent kiszórtak, kiborítottak.

Végül, miután öt markos férfi volt itt, valahogy végeztek és átköltöztünk. Az új lakás (a fogház)

*Nagyon barátságosnak és tágasnak látszott, úgy képzeltem ott fogom leélni hát-
ralévő éveimet.*

*Kezdem berendezkedni. Hát mit tesz isten, szombat délután jön egy értesítés,
hogy felső fórum nem hagyta jóvá a lakáscserét. Egy óra alatt kidobtak az új la-
kásból. Nem tudom kinek a keze van a dologban. Csak valami nagykutya lehetett,
aki beleköpött, mert formailag minden rendben volt. Én Joci régi lovagjára (Erdei
Ferenc) gyanakodom. Persze ezt sohasem fogom megtudni.”*

Nem Erdei Ferenc, hanem Révai József lehetett a beavatkozó potentát. Kórházi
ágyához eljutott a hír, hogy Sárközi György özvegyét letartóztatták. S a félig béna
nagybeteg azonnal kapcsolatba lépett a pártközponttal.

Második találkozás

Sárközi Mátyás emigrációs évei alatt – midőn konszolidálódott lakhatási és
anyagi helyzete – főiskolai tanulmányokat folytatott, grafikusként végzett. Köz-
ben természetesen az angol nyelv rejtelseiben is elmélyült. Dolgozott a BBC ma-
gyar adásánál, majd a Szabad Európa Rádió magyar adásánál Münchenben, aztán
ismét Londonba kerülén a BBC Magyar Osztálya lett a végleges „otthona”, itt lelt
társra egy gallomán, elegáns, Kovács Ilona nevű finom magyar hölgy személyé-
ben, aki immár közel ötven éve a felesége.

Ezekre az időkre emlékeztek 2017. február 16-án a Petőfi Irodalmi Múzeum esti
pódiumbeszélgetésén, hajdanvolt kollégájával Pallai Péterrel. A közönség időseb-
bik fele emlékezett még a rádió műsorcímeire is, a fiatalokhoz szóló könnyűzenei
adások „hullámmó” vételére. (A zavaróállomások állandóan működtek, a rövid-
hullámon.)

Harmadik találkozás

Pár hónappal később ugyancsak a Petőfi Irodalmi Múzeum Dísztermében gyűlt
össze népes közönség egy szép ünnepre: Sárközi Mátyás – közelgő – 80. születés-
napját megünnepelni.

1937. június 19-én született, koraszülöttként, hét hónapra.

Egy alkalommal, korábban, elmesélte – a maga szokásos önirónikus módján
– hogy nagyapja látogatásának az időpontjára „időzítette” a világrajövetelét. Ám
csalódott, mert Molnár Ferenc ugyan Bécsből átruccant egy színdarabjának be-
mutatójára Budapestre, de az újszülöttre nem volt kíváncsi...

A köszöntőünnepségen Pröhle Gergely főigazgató mondott szép szavakat, majd
Szentmártoni János a Magyar Írószövetség elnöke köszöntötte az ünnepeltet.
Szócs Géza a Magyar PEN Club elnöke rövidke laudációját adta elő, Ferdinandy

György író, a Szépirok Társaságának tagja baráti hangú visszaemlékezéseket idé-
zett föl.

Az ünnepelt szót kapván, földidézte ifjúkorát, hogy majdnem színész lett, de Bási
Lajos szigorú fölvetelíztetése után letett erről. Szerencsére – tette hozzá. Aztán
a bajusza történetére is kitért, amit – fogadalma szerint – addig nem vág le, amíg
Magyarországon ellenforradalomként titulálják a dicső 1956-ot. Ugyanehhez a
fogadalomhoz kötődik az is, hogy addig nem teszi magyar földre a lábát, amíg a
megszállók ott lesznek.

(Zárójelben mondván több jeles emigrációban élő és alkotó művész vélekedett
így. Cs. Szabó László fogadalma annyiban volt más, hogy ő a hazai irodalmi élet-
ben történő publikációjának megjelenéséhez kötötte. Ez teljesült, és így fölvette az
irodalmi-művészeti kapcsolatok fonalát az otthoni jeles alkotókkal. De erről még
később lesz szó.) Márai Sándorról is tudjuk ugyanezt, ő is addig maradt távol a
hazától – egyesek szerint óhazától –, amíg nem lesz újra független.

Fölmerült, hogy hazatérne, de egészsége megrendült, és a „megszabadulás”
évében, pár hónappal az orosz csapatok kivonulása előtt önkézzel vetett véget
életének. Az ünnepségnek kettős eseménye is volt: az egyik Sárközi Mátyás köny-
veit kiadó Kortárs Könyvkiadó megjelentetett az ünnepnapra egy kötetet: *Levelek
Hampsteadbe köszöntjük a nyolcvanéves Sárközi Mátyást* címmel. Meghatódot-
tan vette át „a majdnem újszülött” az ajándékot. A könyvben rokonok, barátok,
tisztelők, munkatársak és mindazok, akik szeretik az író, írásait, megjelentek
írott gondolataikkal.

A moderátor Lázár Balázs színművész, költő, számos verssel idézte föl az egyes
korokhoz kötődő időszakokat, szerzőket. Tréfásan jegyezték meg a résztvevők az
ünnepelt írói termékenységére utalva: nyolcvan év – harminc kötet. Az esten az
ünneplő közönség megismerkedhetett az író legújabb könyvével a: *Mi erősebb: a
dal vagy az orkán?* – Sárközi György *életpályája* című kötetével is.

Negyedik találkozás

A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozata a Pesti Vígadó
Makovecz termében 2017. október 26-án Cs. Szabó László tiszteletére egész napos
emlékülést rendezett. Számos előadó és telt házas érdeklődő, hallgató közönség
vett részt a rendezvényen. Külön méltatás helyett idézzük föl a meghívó sorait:

„Bármerre hány a sors, hazámba vet – vallotta Cs. Szabó László, akit szüleivel
trianoni omlottságunk Kolozsvárról Budapestre menekített.

S majd száműzöttségének újabb stációját 1949-től Itáliában, aztán Londonban
élte. Akik valaha olasz földre mentek, azoknak ajánlotta igen apró részletességgel
a megnézni valókat, barátai e tájékoztató-szórakoztató tudományos elmeséléseket

elnevezték Csédekkernek. Művészeti, történelmi, irodalmi esszék százai, novellái, versei mellett szerkesztőként és a budapesti rádió vagy a BBC mikrofonja előtt szólva is mindig áthatotta a szülőföld és a haza iránti gondolat.

Hatalmas életművének változatos fejezeteit idézték az emlékülés előadói: *Illyés Mária, Ablonczy Balázs, Falusi Márton, Kucsera Tamás Gergely, Márkus Béla, Papp Endre, Pásztor Zoltán, Petrik Béla, Sárközi Máttyás, Sulyok Miklós*. Hűségére utalva *Csoóri Sándor* a sárospataki református temetőben így búcsúzott 1984 októberében: „...száműzetéséhez Cs. Szabó igazolást föltétlenül a magyar történelemtől kapott, a koholt pörökbe torkolló bűnöktől, de erkölcsöt ő növesztett hozzá.” *Sárközi Máttyás Csé* címmel írta meg Cs. Szabó László életművét. A Kortárs Kiadó *Tanulmányok* sorozatában látott napvilágot.

Ötödik találkozás

2017. június 8. Ünnepi Könyvhét. Vörösmarty tér. 2015-ben Sárközi Máttyás nyitotta meg az ünnepséget. Abból idézek: „Most nagyközönség előtt mondhatom el, hogy miért szeretek Magyarországra jönni. Azért, mert itt mindenki, aki szembe jön velem az utcán, az potenciális olvasóm. Londonban ez természetesen nem így van, angolul csak nagyon ritkán írok. Ugyanis az az 57 év, amit Albionban töltöttem, nem bizonyult elegendőnek ahhoz, hogy az ő nyelvükön kellő pontossággal, stiláris érzékletességgel mondjak el egy történetet.”

A Kortárs pavilonjánál áll a szerző. Körbeveszik a dedikációra várók. Ismerősökkel is lehet találkozni: Ráday Mihály, Gyémánt László, Vámos Miklós. Ez utóbbi író, szerzőtárs is, közösen írták a *Xenophobe's Guide to the Hungarianst*, 1999-ben. Szó esik napi eseményekről, időjárásról, családról. Megbeszéljük, hogy nálunk, Zuglóban találkozunk egy ebéden, és jót beszélgetünk. A tervet egy közbejött nyári diaré meghiúsította.

Hatodik találkozás

2017. október 31. Ahol mi lakunk, csak három betűvel kevesebb, mint a tiétek- fogadjuk kedves vendégeinket. Zugló – Zugliget. Trolival jöttek ezt is konstatáljuk. Más vendég minimum taxival. A Sárközi házaspár – gondolom én – így többet lát a városból. (Londonban is szoktak sétákat tenni.) Apám szokta volt mondani: gyalogolj, többet látsz. Milyen igaza volt! Amikor az ételfeleségekről beszéltünk Matyival/aki közel áll hozzá, azt ne mondjam, szereti, Matyinak szólítja. Ez kedves és illik is az egyéniségéhez. Bár megjegyezte párszor, hogy a *Máttyás* név egyáltalán nem a százhatvancentis kopasz diktátorra utal. Hol volt az még az ő névadásakor?

Szóval megszokta az évtizedek alatt a BBC-nél, hogy későn kel, a késői szolgálat után és egy kávé-süteménnyel indítja a napot, utána könnyű valami, akár szendvicsféle, és a vacsora a kiadósabb. Áthidaló megoldásként életem párja ragulevest főzött/vendéglői nyelven ezt gazdagonnak mondják, utána máglyarakást ettünk, s egy kis Eger csillagával leöblítettük.

Nem dicsekvésként írom, de feleségem kitűnően főz. „Szeret főzni”, és ez nagy dolog. Matyi elmondta egyszer, hogy felesége, Ili magyarosan főz, és paprikás csirkével hódította meg férjeurát.

Hosszasan beszélgettünk, közös ismerősökről, festőkről, egykori londoni galériájukról, további terveikről. Pár könyv is dedikálódott közben. A hazaköltözés is szóba került. Makai, Ferdinandy is hazaköltözött, Kurtág is szeretne Magyarországon élni – teszi hozzá Matyi. Huszonöt éve Budán vetek egy lakást, és most egy nagyobbra kívánják cserélni. Az idő hamar elszaladt, s abban maradtunk, hogy a Nárcisz utcában majd folytatjuk.

Hetedik találkozás

Színhely: Jókai Anna Szalon. Budapest I. Víziváros, Iskola u. 28.

A Lítea Könyvesbolt és a Kortárs Kiadó 2017. november 9-én 18 órakor.

Sárközi Máttyás Mi erősebb: a dal, vagy az orkán? Sárközi György életútját leíró legújabb kötetének bemutatójára gyűlt össze a nagyérdemű közönség. Az ünnepelt szerzővel Fehér Charlotte, a kötet szerkesztője beszélget. Jelen van még Bakó Annamária, a könyvesbolt vezetője. Régi ismerősök a szerzővel. Köszönti Ilona asszonyt is nagy szeretettel. Majd a nyolcvanéves szerzőt halmozza el különleges ajándékokkal. Annyira telt ház van, hogy pótszékeken szorong a közönség. Kisfalusi Lehel színművész olvas föl a kötetből. Néma csend, hatalmas taps. Ünnep. Könyvünnepe. A szerző ünnepe. Több ismerős arcot vélek fölfedezni, rég nem látott öreg barátot.

Különböző médiumok munkatársai, szerkesztői keresik meg Sárközi Máttyást. Szívesen beszélget, ad interjút. Terveiről kérdezik: Talán az idei könyvhétre valamiféle Ládia történelem összeáll. Nagyanyja, Vészi Margit lesz a főhős. Ám bőséges izgalmas levelezése is van, amelyet szívesen megosztana olvasóival. Hármas életet él London, Budapest és a francia tengerparthoz közeli kis „alkotóhely” falucska életének terei. Egy olvasója mondta: a Sárközi-könyvekkel egy baj van, ha elkezded olvasni, nem lehet letenni!

Sárközi Máttyás két legnépszerűbb könyvének a *Levelek Zugligetből* és a *Tamperdü* levelezés-memoároknak együttes e-könyv kiadása. Az át- és egybedolgozott, javított

textusban könnyedén keresgélhet a sok ezer név és adat között, hiszen e munkák szépirodalmi becsük és szórakoztató erényük mellett sok-sok adalékkal szolgálnak az ötvenes-hatvanas évek itthoni és a londoni emigrációbeli mindennapjaiból.

(Sárközi Mátyás: *Levelek Zugligetből – Tamperdü* e-könyv kiadás Megjelenés: 2016)

Sárközi Mátyás: Tamperdü

E művet a szerző népszerű levelezés-memoárja, a *Levelek Zugligetből* újraolvasása hívta életre. Ez a történet is a legendás édesanya, Sárközi Márta Budáról küldött levelei köré szerveződik – mozgalmas családtörténetet, szenvedélyes kor- és mentalitástörténetet nyújtva, szellemesen előadott, intimitásokkal is szolgáló szituációk, csattanós anekdoták és portrék sorával.

Sárközi Mátyás: '34, '44, '56 – PLUSZ

A XX. század e három évszáma köré sorolódnak az elbeszélések. Békeidőktől, világháborún és forradalmon át a jelenig ível a kötet, egy kalandos sorsú londoni magyar fiatalember interjútörténeteivel zárulva. – „Életem hetvennyolc évének két nagy, valóban jelentős történelmi eseménye volt: 1944-ben a háború és a holokauszt, 1956-ban pedig a Forradalom. Író tollára való témák. Családunkban megessett történetet kerekít ki régebbi elbeszélésem, az *Amszterdami asszony*, amelyben a csillagosház atmoszférája a saját gyerekkori élményem. – Tolsztoj szerelmes história keretébe ágyazta a *Háború és béke* történelmi krónikáját, ilyen inspiráció alapján merészkedtem megírni kortanúi novellámat, a *Mariann*t '56-ról, amelyben egy fiatalember igencsak vágyódik a szép ifjú újságíró kolleginája után, de a történések azért képet adnak az újabb nemzedékek számára a forradalom kronológiájának kifejléséről is. A kötetben ezt megtoldom egy emigránssztorival. – A címben szereplő '34 pedig az 1934-ben játszódó novellára utal, mikoron egy, a Károlyi-forradalom után elmenekült, exponált személyiség leányai elhatározták, hogy a konszolidált Magyarországon, a Duna Gyöngyeként hirdetett Budapesten Angliából áttelepülve új életet kezdenek. Ez szépen indult, ám a náciizmus terjeszkedése mindent elrontott. Kissé bizarr ennek az életből merített nyitótörténetnek a vége. De azért csak olvassanak tovább.”

Sárközi Mátyás: A bizarr évei

A szerző a Rákosi-korszak irodalmi-kulturális folyamatainak, történéseinek áttekintésén túl számos anekdotát, személyes emléket is felelevenít – a tőle megszokott élvezetes stílusban. Édesanyja, Sárközi Márta révén (aki a *Válasz* folyóiratot szerkesztette) az ifjú Sárközinek is számos fontos író és kritikus volt mindennapos ismerőse, és közvetlenül megélhette a párthatalom rémisztő és abszurd módszereit, amelyekkel az irodalmi közéletet terrorizálta.

A tanulmány tényfeltáró jelleggel Londonban jelent meg először 1980-ban. E kiadásnak jelentősen bővített változatát veheti most kezébe a hazai közönség.

Sárközi Mátyás Levelek Zugligetből

Sárközi Mátyás sikerkönyve, a *Levelek Zugligetből*, regényes kordokumentuma az ötvenes évek végi, hatvanas évek eleji Magyarországnak. Két hangra komponált mű, anya és fia majd' egy évtizedig tartó levelezése – melynek főszereplője mégsem annyira a később íróvá lett fiatalember, aki 1956-ban elmenekül az országból, és Angliában talál menedéket, mint inkább az itthon maradt édesanya. Sárközi Márta (1907–1966) legendás és emlékezetes alakja a háború utáni magyar szellemi életnek: a koalíciós időkben a *Válasz* című folyóiratot szerkeszti, és lényegében mindazt, ami a háború tragédiái után számára megmaradt, föláldozza a magyar irodalomért.

